

najinaaman an-najiyyat

version roumaine de dumitru m. ion
président, académie internationale orient-occident, bucares (roumanie)
remerciements à george grigore, carolina ilica et andreea anca lazarescu

fragmente din scrisori

fulgerat

Când ești fulgerat în moadele capului,
Nu mai aștepta să auzi
Bubuitul de tunet
1973

eseistul

Dacă noi cu toții avem sentimente,
Atunci nimeni nu este cu adevărat poet;
Pentru a deveni, în fapt
Noi tot încercăm
1999

ignoranță

Nimeni nu mă cunoaște
La fel de bine ca mine;
Cu toate acestea, o știu,
Mă cunosc atât de puțin
1973

compasiunea

Înseamnă să-ți amintești și cel mai mic rău făcut altcuiva
Și să uiți răul cel mai mare făcut de altcineva
1997

sabia și pana de scris

Fără rost e să pui mâna pe sabie
Atunci când pana de scris e sortită eșecului
1993

profeție

Orice om e un profet.
Viața întrânsul începe
Și tot acolo și sfârșește
1988

fericirea

Dacă am adopta:
De la politeism, respectul față de țară și de strămoși,
De la religiile Extrem-Orientului, spiritualitatea,
De la iudaism, viziunea și statornicia,
De la creștinism, iubirea și iertarea,
De la islam, ardoarea credinței,
De la laici, înțelegerea și deschiderea,
De la umanism, demersul unitar,
Ei bine, atunci am fi
Cei mai fericiți dintre oameni
1990

viziune

...Dându-și seama că ora integrării bătrânului lor conducator a sosit, ucenicii îl înconjurară în căutarea celor din urmă sfaturi. El le-a zis:
Eliberați-vă de materie, așa cum eu am făcut-o atunci când, la vârsta de șapte ani, i-am dăruit unui copil sărac din mahala, jucăria mea preferată și care a greșit făcându-mă să uit noima darului.
Eliberați-vă de patimă, așa cum eu am făcut-o atunci când, la șaptesprezece ani, mi-am sacrificat dragostea pentru prietenie.
Eliberați-vă de cunoaștere, așa cum eu am făcut-o atunci când, la douăzeci și șapte de ani, am încetat să mai strâng diplome care mă duceau direct în brațele vanității și nu spre smerenie.
Eliberați-vă de faimă, așa cum și eu am făcut-o atunci când, la treizeci și șapte de ani, am înțeles că ea nu-i decât o fantasmă.
Eliberați-vă de gândurile metafizice, așa cum și eu am făcut-o atunci când, la patruzeci și șapte de ani, eu am încredințat adevărului adevărul.

Eliberați-vă de omenesc, așa cum și eu am făcut-o atunci când, la cincizeci și șapte de ani, am cunoscut ipocrizia majorității purtătorilor omenesți.

Eliberați-vă de semenii voștri și trăiți ca sihaștrii, așa cum și eu am făcut-o atunci când, la șizeci și șapte de ani, am încetat să mai scriu și mi-am forfecat cărțile care mă desprinseseră de natură.

Eliberați-vă de trupul vostru pe cât e posibil; ziua odată sortită, veți putea să vă sloboziți de viața pe care-o cunoașteți și să vă atotcuprindeți, lucru pe care voi încă îl ignorați...

1999

fragmente din *emancipatul*

respirarea

(mai înainte de hotărnicirea spațiului și a timpului)

M-am trezit respirând lin, înconjurând Universul cel fără de margini și fără de timp. Am continuat să rătăcesc câtă vreme mi-a fost dat să respir și astfel am simțit mai puternic viața, fiindcă abia atunci am ajuns să fac parte cu adevărat din viața aceasta.

1995

cântecul

(într-un ținut în care locuitorii și-au recăpătat libertatea)

Oștirile s-au înfruntat pentru un ținut oarecare; l-au părăsit mai apoi, iar pământul acela și-a recăpătat libertatea, în amintirea oamenilor nerămânând decât un cântec zămislit de un om de geniu pe când încerca să împace taberele potrivnice. Nici măcar el nu a reușit să-i împace cu cântecul lui pe năvălitorii cei aprigi. Firea a purtat mai departe cântecul vieții, al minții sprintene și al puterii, prin păsări, copaci și pâraie.

1997

poemul

(în epoca seninătății, pe malurile Volgăi)

Memoria unui popor mă poartă spre un poem fără autor, în care se spune:

Fiul meu,

Dacă într-o zi o să-ți fie dor de mine,

Atunci când, plecând voi face parte din lumea de dincolo,

Trăiește-ți viața din plin,

Iar când la rândul tău și tu vei face parte din lumea aceea,

Atunci vino să mă întâlnești în chilia mea,

Întru ființă și întru neant,

Ai să mă afli acolo-n țării,

Cu o pană în mână, în fața unei foi de hârtie

În căutarea unui alt început

1997

stânca

(o clipă romantică, în deșertul Gobi din Mongolia)

M-am prefăcut în stâncă surdă, de care nicicând nu s-a apropiat vreun om.

Atunci când doi îndrăgostiți s-au întâlnit în apropierea mea, ei și-au scrijelit dragostea în piatră, eu devenind astfel martora iubirii lor.

1995

conștiința

(marturisire din timpul luptei)

A trebuit să conlucrez cu o anume persoană care îmi fusese impusă și, străduindu-ne împreună, am dat frâu liber idealismului din copilărie, precum și ambiției de a-i întrece pe ceilalți tineri; numai că el a ales ca mijloc de viață politica, ceea ce i-a înrâurit traiul și a ajuns un om de seamă; a condus tiranic și mândru de el. Când l-am întrebat de ce face ceea ce face și ce s-a întâmplat cu idealismul nostru și, mai ales, ce s-a ales de ideea de a-i întrece pe ceilalți, mi-a explicat că trebuie să păstreze ceea ce are.

Și astfel, în cele din urmă, am fost demis.

1997

cel care se întoarce

(acolo unde nu există hotărnicire nici a timpului, nici a spațiului)

M-am întors în Tărie, acolo unde nu există nici spațiu, nici timp, nici lucruri ce pot fi percepute...

1997

augustul

...Moartea dădea târcoale chiliei Augustului. La început, înțelegând calea exemplară a vieții bătrânului, ea l-a ocolit. Augustul o chema din priviri, iar ea a sfârșit prin a-l lua la ea.

Prin cosmică interacțiune, Augustul s-a contopit cu natura, la fel ca toate ființele dinaintea lui și de după el, devenind astfel parte din adevărul pe care se străduise atâta amar de vreme să-l înțelegă.

Familia și poporul s-au grăbit de pretutindeni să-i aducă un ultim omagiu marelui om. Unii au simțit în chilia lui o mireasmă aparte și au propovăduit însușirile sale de sfânt. Alții au spus că au văzut cu ochii lor o aură de lumină care izvora din chilia sa și l-au proclamat profet.

În ce-l privește, cel dintâi născut al fiului său mai mare, acesta a deschis testamentul bunicului său și l-a citit cu glas tare tuturor celor veniți să-l asculte:

"Citiți și judecați viața mea și menirea mea în această existență și aduceți-vă totdeauna aminte că nu au fost mai de fală decât ale oricărui dintre voi, tot așa cum nici unul dintre noi nu este mai acătării decât celălalt. Iar eu nu am fost decât celălalt. Eu nu am fost decât un om de rând, cel dintâi din rândul celor ce și-au emancipat cugetarea; iar speranța mea este că nici nu voi fi ultimul dintre ei în privinta cunoașterii, așa cum nici primul dintre cei eliberați și nici ultimul.

În ce privește ziua în care am plecat, aceasta a fost o sărbătoare a contopirii cu adevărul și a eliberării ființei mele; cât despre mormântul meu, aș vrea ca el să fie de rând, în chilia mea, iar pe piatra lui să stea scris: Aici odihnește un cetățean al Văii Verzi; cât despre chilia mea, ușa ei să fie lăsată deschisă, ca de obicei, și să rămână așa cum este, fără a fi refăcută sau înfrumusețată, până când natura va voi să o sfârșim.

Iubiții mei, bucurați-vă pentru mine, căci oricât de mult s-ar extinde spațiul, lipsa de spațiu este și mai întinsă și oricât de lung ar fi timpul, atemporalitatea este și mai lungă și oricât de puternic ar fi perceptibilul, imperceptibilul este și mai puternic și oricare ar fi durata existenței, inexistența este și mai mare".

mai 1996

fragmente din *integratul*

scormonitorul

Îl surprind noapte de noapte scormonind prin gunoaie; după ce-l înjur, îl las în voia sortii sale.

Mai apoi mă așez la pândă, în așteptarea ivirii acelu nefericit. La început, la vreme de noapte, mai pe urmă în zori, iar în cele din urmă în orice moment al zilei. Căci prietenul nostru s-a obișnuit cu îndeletnicirea sa și, în loc să se arate stânjenit, cum era mai la început, s-a apucat s-o practice cu program și profesionalism; într-atâta încât, ultima oară când ne-am întâlnit încrucișându-ne privirile, eu am fost, iar nu el, cel coplesit de rușine.

1999

integrarea

Acum, întrucât se încheie depozitia reclamantului și pledoaria apărării, Dumnezeu-Judecătorul trebuie să ia cuvântul și, până în clipa de tăcere, să-și susțină judecata.

Și iată că, din hău, tenebroasă, țâșnește o lumină, deopotrivă prizonieră și spațiu al libertății. Prin ea, tăcerea mă îndeamnă sa-l cunosc pe Dumnezeu-Judecătorul și să-i ascult sentința. Mă apropiu așadar cu ochii închiși, fără a face nici o micșare. O oglindă factice mă înfățișează Dumnezeului-Judecător care rostește o sentință bazată pe o conștiință umană al cărei cuvânt de ordine este inocența; atunci abia îmi dau seama că mă aflu în fața mea însumi, că toate contrariile se șterg și are loc integrarea.

Iată-mă așadar, în același timp, și în fața profetilor și în fața celor în nevoie. Mă integrez lor și întrânșii, în numele lui Dumnezeu-Judecătorul și în El, căci noi, cu toții, avem aceeași ursită; în fapt conștiința nefiind altceva decât garanția echilibrului uman și nu expresia nenumăratelor chipuri ce pot duce la schimbarea hotărârii. Așadar iată-mă din nou în atotputernicia din care nu am încetat niciodată să fac parte, în ființa și în neantul pe care nu le-am fost părăsit nicicând. Iată-mă făcând chiar parte integrantă dintru atotputernicie, din ființă și neant, căci după moarte nici vorbă nu va fi de prefacerea în mici fărâme.

1998

drumețul

După un popas plin de nostalgie pe pământ, locul unei vieți anterioare, mi-am continuat periplul.

Trăiesc neîncetat cu amintirile mele pământene, chiar și după periplul meu. Plutesc astfel fără nici o stavilă, în timp și spațiu.

Dacă înaintez pe calea cunoașterii absolute și a adevărului universal, plecând în căutarea reînnoirii și a tot ceea ce depășește și va depăși Omul, rămâne mereu un anume subiect care îmi sfredește mintea: cel privitor la Om, la viața lui zilnică, la viitor, la ființa lui lăuntrică, la libertatea sa.

Căci, fără Om, care ar fi noima vieții și a morții? Care ar fi sensul atotputerniciei cu ale sale două fațete: cunoașterea și adevărul?

Și atunci ma întreb: de ce oare fericirea omului pe pământ nu-i stă acestuia la îndemână?

Mărturisesc că sunt fericit în viața de dincolo a Omului, pentru că acolo am ajuns să fiu eu însumi. Dar ce se alege de viața sa pe pământ? E oare cu puțință îmbunătățirea acestei situații?

Cum aş putea face lucrul acesta de acolo de unde mă aflu?

Doar moartea pune capăt foamei și cupidității, visului celui credincios și al celui temerar, înțelegerii celui învățat și a celui ignorant. Numai prin moarte se stabilește, în cele din urmă, egalitatea între toți.

Cu siguranță, subiectul preocupării mele este Omul. Dar nu mă aflu eu însumi oare în plină integrare cu El și cu Universul, dincolo de timp și spațiu, în viață și în moarte? Așadar de ce aş fi îngrijorat?

Eu sunt cel ce pleacă, vă zic vouă, eliberat de orice expresie, fie scrisă ori nu. Eu sunt cel ce pleacă, eliberat de orice reflecție, fie ea mărginită sau fără de margini. Sunt cel ce pleacă, eliberat de Umanitate, de problemele și de chinurile ei. Sunt cel ce pleacă, eliberat până și de chemarea la emancipare, la cunoașterea absolută și la adevărul universal. Drumeț și Om în același timp, eliberat de Dumnezeu al Universului. Drumeț și, în sfârșit, Dumnezeu al Universului, eliberat, la rândul-i, de către Om.

Eu sunt drumețul; drumeț și Om, drumeț și Dumnezeu al Universului.

Eu sunt cel liber; liber și Om și liber și Dumnezeu al Universului.

1999

fragmente din *visătorul*

cel din urmă

...În ultimele clipe ale vieții, visătorul ajunge după o matură chibzuință la următoarele concluzii:

Dumnezeu se naște, crește și apoi îmbătrânește în mintea oamenilor. Cei care îl plăsmuiesc potrivit propriului lor chip crezând că Dumnezeu nu a creat omul decât pentru a se distra, la rândul lor se dedică și ei distracției. Ceilalți, care, în schimb, se tem de El, o fac uitând pur și simplu să trăiască. În căutarea unui Dumnezeu plăsmuit după propriu-i chip, îmbătrânind în timp și spațiu și pierzându-se întru ființă și neființă, Omul uită astfel că moartea șterge pe dată totul și îl integrează întru totul căutării sale și chiar în ceea ce nici nu caută.

Omul, această ființă gânditoare, întrezărind moartea, este și mai tare cuprins de frică. Prin urmare el nu poate accede la eliberare și la integrare tot atât de iute ca și alte elemente ale naturii și ale universului. Lui îi revine sarcina de a-și reactiva rațiunea pentru a asimila aceste două noțiuni.

În rest, visând la viața de apoi, el și-o imaginează identică vieții cunoscute, însă, de data aceasta, eternă. Dar, în acest caz, nu ar fi ea monotonă? Iar Omul n-ar deveni el însuși Dumnezeu?

În căutarea credinței, Omul se depărtează totuși de semenii săi, împotrivindu-se acestora. În acest caz, n-ar trebui oare mai degrabă să se apropie, încrezător, de sine însuși și de umanitate prin marile valori ale acesteia?

Cât despre credință, ea însăși constituie cel mai bun colac de salvare, dar o salvare nesigură, astfel încât dorința de muncă în folosul umanului devine cea mai sigură cale.

Nu mai departe de ieri, Omul se supunea naturii nevătămând-o în nici un fel. Azi, Omul se folosește de natură, răbind-o. Până acum el își prezerva existența într-un trecut istoric cu o lentă evoluție. Ar mai putea el oare s-o mai prezerve într-o lume care evoluează din ce în ce mai mult.

Visătorul, trase în cele din urmă concluzia că nu există nici o șansă de viitor pentru o lume permanent divizată în sine, dacă avem în vedere diferențele de rasă, limbă, teritorii, credințe și dogme, că pe ea o unește numai cupiditatea, încolo fiind cuprinsă de lehamite față de orice noțiune de umanism.

2000

imn 9

Eu sunt nou născutul, tânărul,
Bătrânul, înveșnicirea,
Eu sunt tatăl, sunt oboseala,
Sunt mama, sunt secerișul

Eu sunt neînsuflețitul, neliniștitul
Eu sunt cultura, recolta,
Eu sunt binele, darul,
Răul, mizeria

Eu sunt iubirea și mila,
Ura, nemulțumirea,
Eu sunt speranța, nădăjduirea,
Norocul, ursita

Eu sunt cugetul, adevărul,
Credința, dorința,
Eu sunt clarvăzătorul, văzutul
Și oricare stea călătoare

Eu sunt viața, moartea,
Ființa, neființa,
Eu sunt Dumnezeu, nemurirea,
Totul, nimicul

Eu sunt Omul
2000

imn 11

Eu exist, sunt așadar responsabil,
Tu exiști, ești așadar;
Noi existăm, așadar noi suntem;
Întâmplarea ne leagă,
Solidaritatea obligă;
Pentru mai bine ca și pentru mai rău,
Datoria ne-obligă
2000

fragmente din *alfa-omega*

din *cel care pleacă*

câtă vreme pierdută
Să te tot legeni în iluzii
Cu speranta unei întâlniri sau a unui sărut;
Câtă vreme pierdută
Să-ți tot închipui imposibilul și să tot visezi;
Câtă vreme pierdută
Pe pământ, pe mare și în văzduh
Voind să călătorești;

Doamne! Totuși câtă tristețe
Pentru această vreme pierdută în van!
2002

à propos de viață

De cum am luat calea întoarcerii
Și am prins să înțeleg și să descos
Nu fără noimă,
Dau de mai multe-ntrebări decât de răspunsuri
2002

ultimele lacrimi

Abia s-au revărsat:
Sunt lacrimile plecării;
Vor fi ele triste și calde
Ca pentru o despărțire?
Sau voioase și melodioase
Ca pentru o emancipare?

Ultimele lacrimi abia au curs
Precum un torent,
Iată-te îndemnându-mă să mă îmbrac
Și iată că mă îmbarc
Cu o bucurie fără de seamăn!

Fredonez o cântare,
Un cântec de plecare pe care nu l-am scris niciodată;
Îl fredonez pentru prima oară,

Acum când puterea mă lasă
Pentru ultima oară;
Îl tot fredonez
Sperând ca, la sfârșitu-i, să pot să mă duc;
Și iată-mă plecând,
Iată-mă, în culmea bucuriei, trecând
2002

din *interlocutorul*

cain

Ce-ai făcut tu, Cain, ce-a făptuit Omul din tine? Ucisu-ți-ai fratele sau el este Omul care te-a acuzat de uciderea sa după ce te-a zămislit în propria i închipuire?

Dacă e adevărat că Domnul l-a preferat pe Abel și nu pe tine, că i-a primit ofrandele refuzându-le pe ale tale dimpreună cu iubirea ta pentru El și n-a luat în seamă strădania ta, eu sunt gata să-ți acord circumstanțe atenuante, ție, ființă slabă atâta la minte cât și la trup. Dar dacă Abel ar fi fost acela care te-ar fi ucis, în ciuda tuturor dovezilor de mărturisită iubire pe care Domnul i le-ar fi hărăzit, asta nu i-aș fi iertat-o nicicând.

2002

compasiunea

O găsesc acolo, crucificată. O regăsesc acolo adâncindu-și sacrificiul până la moarte pentru a-l slava pe celălalt.

Punct de schimburi între noi doi, de vreme ce suntem una.

2002

mori de vânt

De multă vreme te caut, Cervantes, dar nu-l aflu decât pe Don Quijote călărind-o pe Rosinanta, în drum spre morile de vânt, urmat, cocoțat pe măgarul său, de către Sancho, fidelul său tovarăș.

Tu l-ai nemurit pe Don Quijote, dragă Miguel, în spiritul și în imaginația oamenilor și asta cu atât mai bine; căci eu mi te închipui în cautarea unei alte aventuri pentru eroul tău care ești tu însuși.

A noastră e, așadar, aventura, a noastră, a amândurora, descoperirea lui Don Quijote și a lui Sancho!

2002

dag

Ai fost cel de al doilea personaj care ai ajuns secretar al Organizației Națiunilor Unite, Hammanrskjöld. Sosit din Suedia, țară care demult nu a

mai cunoscut războiul, aveai ca misiune, pe cât posibil, consolidarea păcii în lume. Om al datoriei, ai trudit în favoarea autonomiei decizionale a organizației; ai făcut-o cu succes. Câte regrete și câta tristețe acum, la vederea aceleiași organizații devenite portdrapelul unilateralismului și al gândirii unice.

2002

fiii

Fiii tăi, George Washington, eliberatorul al Statelor Unite ale Americii, privește-ți fiii, tu cel ce ai trudit cu cinste și măsură pentru o omenire mai bună, privește-i la două secole după plecarea ta și, în ciuda drumului bătut de atunci, privește-i cum cuceresc spațiul până la Marte în căutarea resurselor acvatice, lăsând apa îmbelșugată a pământului să fie sortită poluării și condamnând milioane de ființe omenești dezmoștenite să crape de sete.

Aceștia sunt oare fiii pe care ți-i doreai, Washington?

2002

fragmente din *amintiri*

din *introducere*

O, fiule,

De câte ori bunicul tău mi-a tot repetat că pe el cifrele l-au răpus, voind să spună că munca lui legată de administrație – ceea ce presupune o mână contabilă sigură – l-a îndepărtat de scris.

În ceea ce mă privește însă, ți-aș spune mai degrabă că pe mine literele m-au doborât, fiindcă le-am așezat, în cea mai mare parte, acolo unde nu le era locul, de pildă în numeroase lucrări neliterare. Desigur, acestea s-au dovedit utile și au plăcut mult; și tot ele mi-au și permis să-mi câștig existența. Dar ele m-au îndepărtat de scrierile literare, singurele care fac comoare creației.

O, tu, care ești în căutarea eliberării!

Să știi că orice ființă omenească are rădăcini de care trebuie să fie mândră, oricum ar fi ele, cu o condiție: să păstreze calitățile și să se lepede de defecte.

Rădăcinile tale coboară în țărâna profeților, a apostolilor și a sfinților; eu nu vreau să vorbesc doar despre ei, iar dintre ei de cei bine știuți, ci, în aceeași măsură și despre profeții, apostolii și sfinții dolda de cunoaștere și de cultură, precum și de orice ins care și-a trăit omenescul în spiritul timpului său.

Rădăcinile tale, o, fiule, se află în Orient, acolo unde este buricul pământului:

Arameenii, care l-au aflat pe Dumnezeu cel unic, pe El, ți-au dat numele, căci Naaman este servul Lui. Cât despre Naaman, syrul, căpetenia oastei arameene, acesta a fost vindecat de lepră în veacul al nouălea înainte de Hristos, de către profetul Elisei, spălându-se de șapte ori în apa Iordanului. Mai mult, arameeana a fost chiar limba lui Hristos.

În aceeași măsură, tu ești un fiu al Feniciei, al țării canaaneienilor, născocitorii scrisului, cucerire pe care n-au păstrat-o prea multă vreme, căci s-au îmbogățit cu civilizația altora, pierzându-și astfel identitatea.

Tu ești de asemeni și fiu al arabilor care au rămas neclintiți pentru cauza dreptății, prin faptele lor glorioase, care s-au estompat acum și pentru care nu-i decât o slăba nădejde că vor renaște într-o bună zi.

Tu ești fiul Libanului a cărui reușită este pilduitoare la nivelul individului, dar nu și al nației, din pricina mercantilismului de care a fost întru totul cuprinsă.

Tu ești, în sfârșit, fiul Bisericii orientale înrădăcinate în Istorie, oricât ar fi ea de divizată, și ai cărei psalmadiatori înalță zi de zi imnuri de glorie lui Dumnezeu.

Fii mândru de toate acestea, o, fiul meu. Asumă-ți-le și adu-ți aminte de ele mereu și mai presus de orice, căci tu ești totodată fiul clipei și al omenirii întregi.

Și nu uita că tu ești fiul unei familii ai cărei membri n-au asuprit pe nimeni vreodată. Fiindcă Omului îi este de ajuns să-și trăiască din plin omenia-i și să nu asuprească, în sensul cel mai deplin al cuvântului. Să ai conștiința liberă chiar și în temnița în care te târăști în urma unei nedrepte judecăți, decât s-o ai încărcată bucurându-te pe nedrept de libertate...

1998